

ב"ה.

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן הרב התמים **יעקב**, והכלה המהוללה מרת **חנה זבורה** שיחיו.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכירים, שהואילו לבוא לשמוח אתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו בתשורה מיוחדת – על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – הכוללת: (א) מכתבי הרבי לנישואי הורי החתן והורי הכלה שיחיו, להולדת וה"אפשערעניש" של החתן, (ב) ראשי פרקים למאמר ד"ה באתי לגני ה'תש"כ – בגוכתי"ק – עם פענוח בדרך אפשר, (ג) מענות – בגוכתי"ק – על שאלות בעניינים שנתבארו בהתוועדויות (בתוספת פענוח).

הא-ל הטוב הוא ית' יברך אתכם ואותנו, בתוך כלל אחינו בני"י, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובקרוב ממש נזכה לקיום היעוד "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים .. קול חתן וקול כלה גו", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת בוגומילסקי

משפחת פלדמן

מזכרת משמחת נישואין של יעקב וחנה דבורה שחיו פלדמן - טו"ב סיון ה'תשע"א

פלדמן - פאפאק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

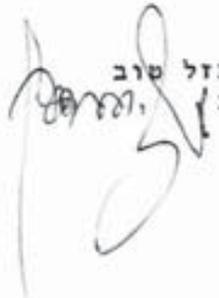
ב"ה, כב"מ"ח השל"ס
ברוקלין, נ.י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' דוד שי'
וב"ג חי'

שלוט וברכה!

בטענה על ההודעה מקביעה זמן ההונחם
ליום חי' כסלו הבע"ל,

הנני, בזה להביע ברכתי מזל טוב
מזל טוב וטההי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עזי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבהורה זוהי תורת החסידות.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

מכתב רבינו לחתונת הורי החתן שיחיו

מזכרת משמחת נישואין של יעקב וחנה דבורה שחיו פלדמן - טו"ב סיון ה'תשע"א

בוגומילסקי-פלאטקין - מיפלוואוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, טו"ב מנ"א תשמ"ט
ברוקלין, נ. י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' מנחם מענדל שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום יג' אלול הבע"ל,

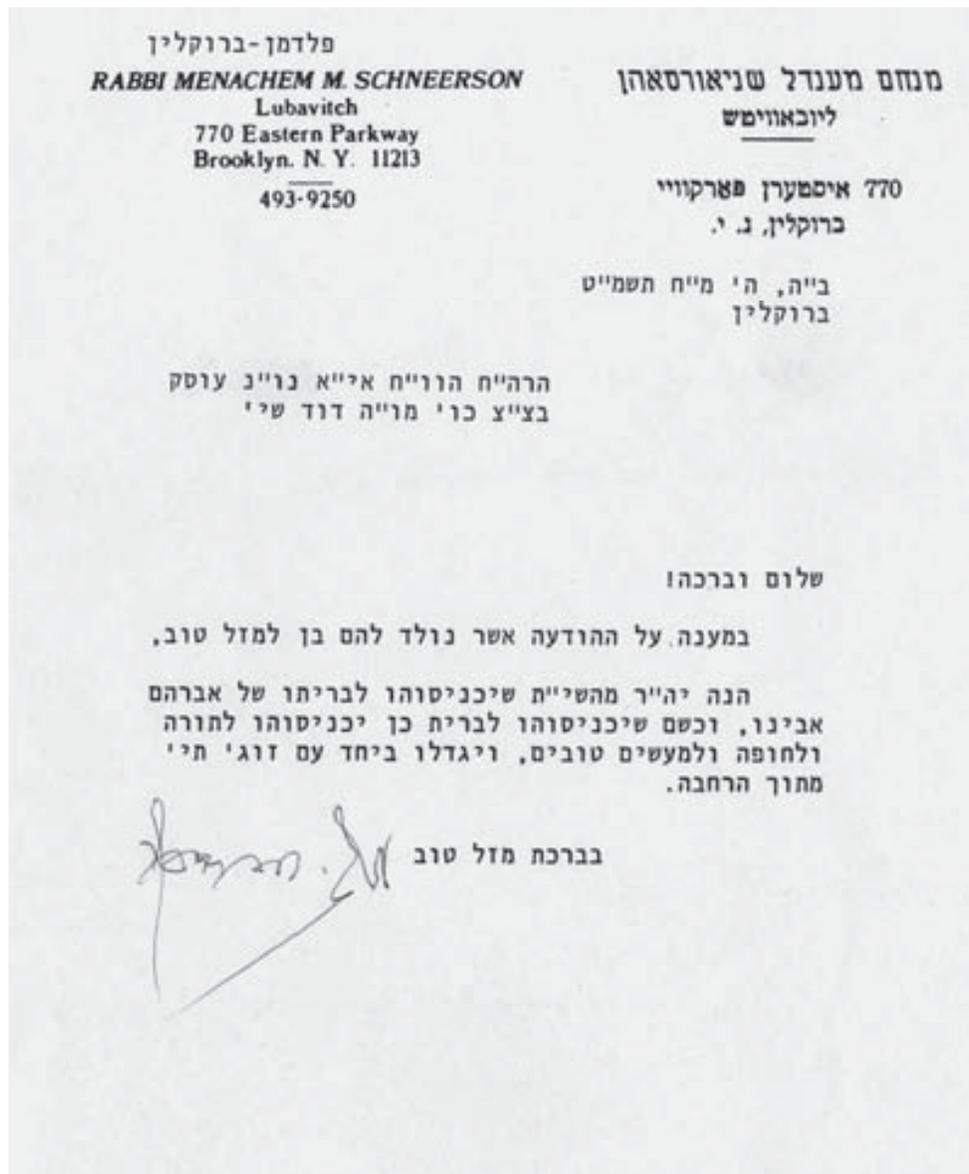
הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב רבינו לחתונת הורי הכלה שיחיו

מזכרת משמחת נישואין של יעקב וחנה דבורה שחיו פלדמן - טו"ב סיון ה'תשע"א

מכתב רבינו להולדת החתן שי

פלדמן - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איספערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

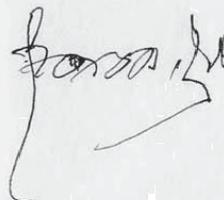
בי"ה, כו' אלול תנשי"א
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' דוד שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות יום הולדת השלישי של בנם יעקב שי',

הנה מועתק לקמן חלק ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
בנוגע למנהגי ישראל בזה. ויה"ר מהשי"ת שיגדלו ביחד עם זוג' תי' לתורה
ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

בברכה כוח"ט

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

..... ובדבר גזיזת השערות - אפשערעניש - הוא דבר גדול במנהג ישראל
ועיקרו הוא בהחינוך דהשארת פיאות הראש, ומיום הגזיזה והנחת הפיאות של
הראש, נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכת
המזון וק"ש שעל המטה. והשי"ת יהי' בעזרם שיגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים
טובים מתוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

מכתב רבינו ל"אפשערעניש" של החתן שי'

[בס"ד. יו"ד שבט, ה'תש"כ*]

אסתליק יקרי – דבשוה דירה – כל עצמותו¹

מאמר הבעש"ט שלא עניוות כזו (תוי"י עקב קע, ב)²

היושבת בגנים ג"פ: ג"ע, בתכני"ס, בגולה } האמצעי אינו נוגע כאן ונשמט
חברים ג"פ: נשמות בג"ע, בני"י, מלה"ש³

הפעולה בכ"ד מגעה"ע מלה"ש אלקי שבחילוקי דרגא – ולא סוכי"ע⁴

הה"מ⁵ (או"ת אגדות. בים נדמה כו' (נז, ב⁶)

ביצ"מ⁷ לצבאותם גלוי בשביל גילוי אלקות ושם זה ל"נ בתורה רק ע"י הנביאים. והוא חילוק
עיקרי ע"פ אדה"ז (תו"א בא

ביתר⁸ ביאור ע"פ אדהאמ"צ שם: שם העצם התואר הפעולה בימי משה בטל⁹

צבא¹⁰ ג' פי זמן ימים יוצרו למעשה המצות צ"ל ימים דוקא ומפרש הצ"צ (תלים עה"פ קלט, טז
סה¹¹) דבמצות אפ"ל פניות מע"ט דוקא פעולת ריגולות רחיצה ע"י התפלה תמיד ש"ש ביה"ע

מזככים את העולם דלא כמצאות הנראה¹²

וכמאמר¹³ מהר"ש בש"ק לאחר הברמ"ל או"ת מחייהו גם בעוה"ז עד שאינו דומה מאור פניו כו'

עלמא¹⁴ אמאי קאי כו' יהש"ר דוקא

זמן¹⁵ מוגבל דוקא אחד בהם למען דעת פרי"ת אי"ע בעוה"ז מזה – באור

* הרשימה שלפנינו – נעתקה מגוכתי"ק אדמו"ר ז"ע – ראשי פרקים למאמר ד"ה באתי לגני דיו"ד שבט ה'תש"כ.
¹ הלשון "יקרא" (דקוב"ה) מורה על יוקר האור, לא אור פרטי, אלא אור שנמשך בשוה לכלוהו עלמין, וזהו ענין דירה בתחנותים,
שבדירה נמצא הדר בכל עצמותו (פרק א' במאמר).

² תורת הבעש"ט (בספר תולדות יעקב יוסף) אודות שלילת עוהו שלא במקומה – שמצד שפלותו אינו מאמין שיכול לתקן למעלה
ולמטה כו' (פ"ב).

³ יש ג' פירושים ב"גנים": (א) גן עדן (התחתון והעליון), (ב) בתי כנסיות, (ג) (הפזורה) בגולה (ורועה בגנים של אחרים).
ובהתאם לכך יש ג' פירושים ב"חברים": (א) נשמות בג"ע (שמקשיבים לתורה ותפלה של הנשמות למטה), (ב) בני"י (כפי שיושבים
בבתי כנסיות ובתי מדרשות), (ג) מלאכי השרת (שמקשיבים לתורה ותפלה של בני"י שנמצאים בגולה ועומדים בנסיון כו').

וכאן (במאמר זה) לא נוגע פירוש האמצעי (אלא רק פי' הא' והג'), ולכן נשמט (התחלת פי"ג).
⁴ הפעולה (של העבודה למטה) בכל דרגא – בג"ע העליון, במלאכי השרת – לפי ענינה, היא מבחי' האלקות שבאה בחילוקי דרגות –
ממכ"ע, ולא סוכי"ע (המשך פי"ג).

⁵ תורת הרב המגיד באור תורה על אגדות חז"ל – בים נדמה להם כבחור ובסיני נדמה להם כזקן (המשך פי"ג).

⁶ בדפוס לובלין תרל"ד (בהוצאת קה"ת – סימן תב (צט, ד)).

⁷ בפ"ד, מקשה על מ"ש ביצ"מ הוציא הוי' את בני"י על צבאותם, דלכאורה, כיון שענין הגאולה קשור עם גילוי אלקות, היו בני"י
צריכים להקרא באופן המתאים לבחי' האור שנמשך ע"י שמותיו ית' שנתגלה בזמן זה – שזהו הגילוי דשם הוי', ולמה נקראו בשם
צבאות, שלא נתגלה בתורה, אלא רק ע"י הנביאים. והחילוק ביניהם הוא חילוק עיקרי, כמובן ע"פ ביאור אדה"ז בתו"א פי' בא (ששם
צבאות הוא בב"ע, בניגוד לשאר השמות שהם באצילות).

⁸ ויובן ביתר ביאור – ע"פ ביאור אדמו"ר האמצעי שם (בפ' בא), שהחילוק בין שאר השמות לשם צבאות הוא ע"ד החילוק שבין שם
העצם לשם התואר ושם הפעולה (המשך פי"ד).

⁹ כלומר: שבימי משה הי' שם צבאות בטל וטפל לשם הוי' – "צבאות הוי'", ולא שם בפני עצמו (ראה תו"ח שם קטו, ב).

¹⁰ ב"צבא" (צבאות לשון צבא) יש ג' פירושים, ואי מהם – לשון זמן מוגבל, שזהו"ע ד"ימים יוצרו", והיינו, שבשביל מעשה המצוות
צריך להיות "ימים" (י"בא בימים") דוקא. וכפי שמפרש הצ"צ (ברשימותיו לתהלים עה"פ), שבקיום המצוות (ע"י הנשמה המלוכשת
בגוף) אפשר שיהיו פניות (ולכן צריך להשתדל שיהיו "מעשים טובים" דוקא), ולכן צ"ל ענין של רחיצה, ע"י התפלה, שהיא עבודת היום,
להיותה כנגד קרבן תמיד של שחר ושל בין הערביים (פי"ה).

¹¹ סעיף ה – בהוצאת קה"ת תשי"ג (בהוצאות שלאח"ז – ס"ו).

¹² ע"י עבודת הבידורים מזככים את העולם שלא יהי' כפי שמראה את עצמו למציאות כו' (התחלת פי"ו).

¹³ וכמאמר אדמו"ר מהר"ש בש"ק לאחר הברית מילה של בעל ההילולא, בפירוש מארז"ל אור תורה מחייהו, שמחיהו גם בעוה"ז

בהיותו מלוכש בגוף, עד שאינו דומה מאור פניו כו', והיינו, שניכר הפעולה והשינוי שנעשה בעולם (המשך פי"ו).

¹⁴ במאמר אדמו"ר מהר"ש הנ"ל מבאר מארז"ל "עלמא אמאי קאי כו' איהא שמי רבא דאגדתא" (שם).

¹⁵ ביאור הדיוק ש"צבא" הוא "זמן מוגבל" דוקא, ושם פועלים שיהי' "ילו אחד בהם". ויובן ע"פ ביאור כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע
בד"ה למען דעת תר"פ, שהענין ד"אין ערוך לך" הוא "בעולם הזה" דוקא, ומזה יודעים שכן הוא גם בהאור (פי"ז).

טבילת כלים

בשיחת שי"פ נשא תשל"ו דובר בענין טבילת כלים – בשייכות לטעם המנהג לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, כיון שבעת מ"ת נאסרו מאכלי וכלי הבשר, והוכרחו לאכול מאכלי חלב – דלכאורה, גם אם נאמר שזוהרו שלא לאכול בשר בחלב, ולכן לא הוצרכו להגעיל את הכלים, כיון שלא היתה בהם בליעת איסור, מ"מ, הוצרכו להטבילים, לפי שנכנסו לקדושת ישראל.

ובהמשך לזה נתבאר גם הטעם שאין צורך להטביל את הכלים שמכרו לגוי בערב פסח;

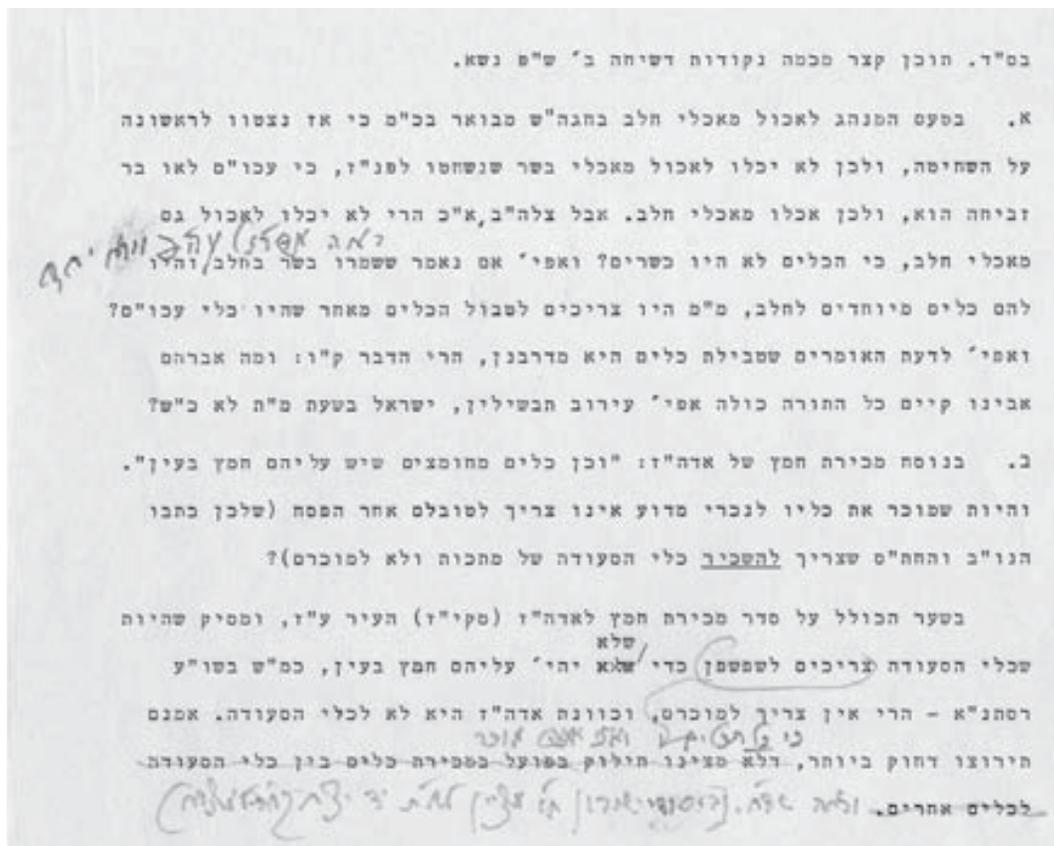
וכן השקו"ט בדברי הרמב"ן¹⁶ בביאור הטעם שהלכות הגעלת כלי נכרים נאמרו במלחמת מדין, ולא לפני"ז, במלחמת סיחון ועוג – מדוע אינו מזכיר אודות טבילת כלים.

ונתבאר כ"ז ע"פ הדיוק בלשון רש"י, Error! Bookmark not defined. בנוגע להגעלה וטבילה: "גיעול לטהרם מן האיסור.. להכשירן מן האיסור הטעין טבילה" – שפעולת הטבילה היא שהכלי יהי מוכשר להשתמשות שמושלת מאפשרות ועלויות של איסור, ולכן אין צורך בזה במכירת חמץ, כיון שהגוי אינו משתמש בכלים, וגם קודם מ"ת, כיון שזוהרו בבשר בחלב.

לפנינו תוכן קצר משיחה זו, בצירוף שאלות המניחים.

הרבי תיקן כמה ענינים בתוכן השיחה, וגם השיב על שאלות המניחים.

עפ"ז נערכה שיחה זו והוגהה ע"י הרבי לקראת פ"י מטות תשל"ו, ונדפסה אח"כ בלקו"ש חיי"ח ע' 363 ואילך.

¹⁶ מטות לא, כג.

- ב -

ג. ברמב"ן עה"ת (מטות לא, כג): "ולא אמר להם זה מתחלה בכלי סיחון ועוג שלקחו גם שללם כמו שאמר רק הבהמה בזזנו לנו ושלל הערים אשר לכדנו, והטעם כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא והותר להם כל שללם אפילו האיסורים .. ואמרו רבוהינו קדלי דחזירי אשתרי להו, אבל מדין לא הי' משלהם ולא לקחו את ארצם רק לנקום נקמתם הרגו אותם ..".

ואי"מ מדוע שאלתו היא רק על הגעלת כלים ולא על טבילת כלים, וזה הרי לא מתורץ ע"י הביאור דקדלי דחזירי וכו' (ואף שכתב "ולבי טהרהר עוד לומר שהטבילה הזו מדבריהם, והמקרא אסמכתא עשו אותו" - מ"מ/ז' זה גופא צריך ביאור מדוע האסמכתא על טבילת כלים כתובה דם צאָ במלחמת מדין ולא במלחמת סיחון ועוג שלפני, ומדוע לא שואל זאת הרמב"ן?)

ד. לכאן הי' אפשר לבאר ב' משאלות הנ"ל עפ"י מ"ש (שבת קלה, סע"א) ניתנה הורה ונחחדשה הלכה, אצאצא ובנדו"ד אפ"ל שהחיוב דטבילה כלים נחחדש במלחמת מדין. ועפ"י ז' יובן מדוע לא הוצרכו לטבול הכלים לאחרי מ"ת, וגם מדוע לא נחייבו בזה במלחמת סיחון ועוג.

ומה שמקשה הרמב"ן בנוגע לגיעולי נכרים, הרי גם בזה אפ"ל שהלכות אלו נחחדשו אז? הנה הביאור בזה כי דין האיסור בדבר בלוע ^{הי'} ידוע כבר פמ"ש (צו ו, כא) "וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחושת בשלה ומרק ושטף במים", שזהו כדי לפלוט אה בליעתו (רש"י שם).

אמנם עדיין אי"מ בנוגע למכירה חמץ, וגם מדוע לא כתב זאת הרמב"ן.

ה. וי"ל הביאור בזה: דברי הרמב"ן הם בהמשך לרש"י שם, אצאצאצאצאצא ורש"י מתרץ קושיא זו בכתבו: "גיעול לטהרם מן האיסור .. ורבוהינו דרשו מכאן האיסור שאף להכשירן מן אצאצא הטעין טבילה". שמכאן אצאצא רואים ששיטת רש"י היא שגם מדין טבילה יש לו שייכות לאיסור שבכלי (ולא כהירושלמי) (ע"ז פ"ה אצאצא

- 3 -

הט"ו) דס"ל שהטבילה היא לפי שיצא מטומאה הנכרי ונכנס לרשות ישראל",
 אלא שהטבילה אינה לטהרם מן האיסור כ"א רק להכשירן מן האיסור, כי סהרתם
 היא ע"י ההגעלה, וע"ז אין כבר כללים מציאות של איסור, ואעפ"כ כדי
 להכשירן (מלשון הכשרה והכנה) שיהיו ראויים להשתמש בהם באופן שיהיו
 מובדלים מן האיסור - כי קודם הטבילה ישנה אפשריות שיקבלו איסור -
 צריך לטובלם. ועד"ז בנוגע לכלים חדשים, כי בהיותם אצל הנכרי היתה
 אפשריות שיקבלו בחוסם איסור.

ולכן אין שום קושיא בנוגע למ"ה, דמאחר שישראל שמרו דיני הכשרות
 קודם מ"ה, לא היו צריכים לטבול את כליהם, קאחר שלא היתה להם שייכות
 כלל לענין של איסור.

עד"ז בנוגע למכירת חמץ, דאי"צ להטבילם אחרי פסח, מאחר שאין באפשרות
 הנכרי להשתמש בהם לזמן ימים קצרים - הרי גם כן אין צורך
 ועל קושיא הרמב"ן מדוע לא נאמרה הגעלה במלחמת סיחון ועוג (שלפי
 רש"י אין לתרוץ כחירוף הרמב"ן שהוחר להם אפי' קדלי דחזירי, כי אין הבן
 חמס למקרא יודע זאת) - י"ל לדעת רש"י שהדין דאיסור בלוע נאמר כבר בפ'
 זו כנ"ל, ומאחר שכלחמת סיחון ועוג עמד משה בעצמו בראש המלחמה, הרי
 כודאי שהזהירם ע"ז, משא"כ במלחמת מדין שנלחמו בלי משה, היתה צ"ל הזהרה

מיוחדת ע"ז. ודיבטלו עוג יומם - כדכתיב (מ"ן) לית בן גמלי המיבוא (ההקדור האובדן)
 וז"ל יתבאר אם לא הנהירום דלי חמס יאדו - (מ"ן) אין חמס (מ"ן)
 האמורץ הדין בזה הדין וע"ז איסור ע"פ רש"י

בס"ד. מצו"ב חוכן קצר מכמה נקודות אצא דשיחה ב" דש"פ נשא.

ולא הפסנו:

(א) מאחר שגם להשיטות שטבילה כלים היא מדרבנן - הוקשה מדוע לא

טבלו את כליהם, כי הרי אפי' אאע"ה קיים אפי' מצוות דרבנן - אי"מ:

מדוע אין אומרים כך גם לפי ההסברה שנחנה חורה ונחחדשה הלכה, דאף שנצטוו לאחר זמן קיימו זאת לפני"ז - כמו במצוות דרבנן?

(ב) מהו החירוף לפי המסקנא בדעת רש"י - ובטילא בדעת הרמב"ן,

שלכן אינו שואל בנוגע לזה - מדוע לא נצטוו על טבילה כלים במלחמה

סיחון ועוג? בא"ב'ר'ס' דהו"מ'ן ד'ג'ו'ר'ו ו'א'י'ן איסור.

(ג) מהו החירוף לא למה לא הכשירו ישראל א את כליהם בעת מ"ת,

דמאחר שלא היו ברי זביחה, הרי כליהם אסורים? - הרי ל' ה'ו'א'י'ל'ו ד'ג' ו'א'י'ן ו'כ'ו'ן

אולי הכוונה ששמרו דיני בשר בחלב לפני מ"ת, והיו להם כלים

מיוחדים לחלב, ולכן לא הוצרכו להכשירם, ובטילא, גם לא לטובלם,

כי כל דין הטבילה הוא להכשירן מן האיסור.

אבל עדיין יוקשה האם הגעילו וטבלו אח"כ את כלי הבשר שלהם?

(ד) בעצם ההסברה לשיטת רש"י לא הפסנו מהו הגדר ד"הכשר מן האיסור"

ובפרט אשר בהכרח לומר שזה שייך רק בעת שינוי הבעלות של הכלים,

משא"כ כלים שאולים (יו"ד סו' ק"כ ס"ח. שו"ע אדה"ז סי' שכ"ג ס"ה).

אולי אפ"ל הכוונה, שזהו ע"ד הירושלמי, אלא שהירושלמי מצריך

טבילה מפני שינוי הבעלות לכשעצמה, ולדעת רש"י הטבילה היא כדי

להבדיל בין השתמשות או אפשריות של השתמשות באיסור להשתמשות בהיתר.

בסגנון אחר: כלים שתחה בעלות ישראל, צריכים להיות מוכשרים רק

לאצאאלהשתמשות בדברים כשרים - וזה נעשה ע"י הטבילה. האם נכון?

(ה) ברמב"ן כותב לגבי הגעלה הלשון "הכשר מן האיסור". ואולי

דיוק זה הוא רק ברש"י, לאחר שכתב/ לשון טהרה גבי הגעלה?

מה הולא ד'ר'ב'ו
ה'ר'ב'ן (א) ה'ר'ב'
נ'ע'ע'ר'ו'ר'ו'ר'
ס'ו'ע' ו'א'י'ן
ד'ר'ב'ן

ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן
ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן
ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן

17
י'א'ל'ו'ר'ו'ר'
ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן
ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן
ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן

ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן
ד'ר'ב'ן ו'א'י'ן

שערי העזרה – חמשה או שבעה

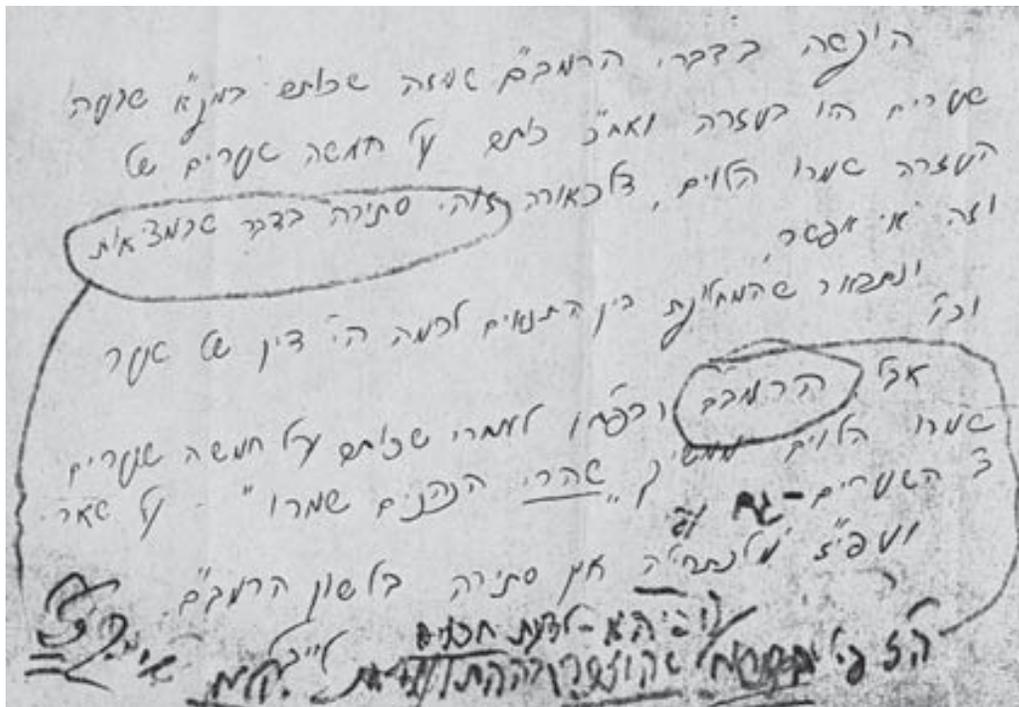
בשיחת ש"פ דברים, שבת חזון תשל"ו, דובר אודות הסתירה במסכת מדות, שבמשנה א' נאמר "חמשה שערי העזרה", ובמשנה ד' נאמר "שבעה שערים היו בעזרה", ובגמרא¹⁷: "אמר אביי תרי מינייהו לא צריכי שימור. רבא אמר תנאי היא.. איכא תנא דאמר שבעה (דעת חכמים), ואיכא תנא (תיק) דאמר חמשה הוו", והשקו"ט בזה בדברי הרמב"ם בפירוש המשניות ובספר הי"ד (הלי ביהבי"ח פי"ד הי"ד ופי"ח הי"ח), ונתבאר, שאין זו מחלוקת במציאות, אלא כמה מהפתחים היו להם דין שער.

ולאחרי שהרבי ענה על שאלות המניחים, ערכו את רשימת ההנחה, והרבי הגי' ותיקן כמה פרטים.

עפ"י הערכה השיחה והוגהה ע"י הרבי לקראת פי קורח תשל"ז, ונדפסה אח"כ בלקו"ש חיי"ח ע' 212 ואילך.

לפנינו: מענה על השאלות (שאלת המזכיר הרה"ת ר' יהודה לייב שי גראנער, ושאלת המניחים), ורשימת ההנחה שנערכה ע"פ המענה, עם תיקוני הרבי.

[יש לציין, שברשימת ההנחה באו הדברים לפי סדר אמירתם בהתוועדות: תחילה השאלה בנוגע לשערי העזרה, ואח"כ השאלה בדברי הרמב"ם בענין המשכן בגלגל, בשילה, נוב וגבעון (לקמן ע'); ואח"כ הביאורים: תחילה הביאור בענין שערי העזרה, ואח"כ הביאור בענין המשכן].

¹⁷ תמיד כז, א.

- ט -

אין פיהמ"ש להרמב"ם (משנה א') שטייט: "זמה שאמר כאן חמשה שערי העזרה הוא לדעת ה"ק כו" (כרובא בתמידה שם). אע"פ אז ער זאגט ווייטער "ולדעת חכמים הי' המסמר על ה' שערים בן הז' (כאביי שם), אע"פ אז זאגט ער אז די משנה (דחמשה שערים) איז לדעת ה"ק.

עפי"ז איז שווער אין רמב"ם הל' ביהב"ה, וואס אין פ"ה ה"ד זאגט ער אז אין עזרה איז געווען שבעה שערים (כדעת חכמים). און אין פ"ה ה"ח איז ער מעתיק לשון המשנה (דקאי לדעת ה"ק) "עד חמשה שערי העזרה? (* ער"ז אין הל' ביהב"ה האלט מען שוין פ"א ה"ב, וואס דארטן זאגט דער רמב"ם:

"כיון שנכנסו לארץ העמידו המסכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו. ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המסכן עליו ולא היחה שם תקרה. וס"ט שנה עמד מסכן שילה וכשמה עלי חרב ובאו לנוב ובנו שם מקדש, וכשמה שמואל חרב ובאו לגבעון ובנו שם מקדש ומגבעון באו לבית העולמים. וימי נוב וגבעון שבע והמשים שנה".

דארף מען פארשטיין: וואס איז די נפק"ם להלכה פון דער גאנצער הלכה? דאס איז לכאוף בלויז אן ענין אין דברי ימי ישראל, און ס'האט ניט קיין שייכות צו הלכות בית הבחירה?

ואע"פ אז דאס איז א משנה אין זבחים (ק"ב. ב), איז אבער (א) דארט בריינגט זיך די הוצאה דערפון בנוגע להלכה, אז בעה מסכן שילה איז נאסרו הבמות, און בעה ~~נאסרו~~ נוב וגבעון הותרו הבמות וכו', כשא"כ דער רמב"ם דערמאנט דאס ניט; (ב) דער רמב"ם גיט צו אן ענין וואס שטייט ניט אין משנה - דעם מספר פון די יארן וואס יעדערער פון זיי איז געשטאנען, וואס דאס איז דאך לכאוף אן ענין וואס איז נוגע בלויז אין דברי ימי ישראל, ניט אין הלכה?

X
סיפור

בנוגע די משנה אין מדות, איז דער ביאור בזה אז דאס איז טאקע ניט קיין מחלוקת אין מציאות: לכו"ע זיינען געווען י"ג שערים אין הר הבית - די מה' איז נאר וועלכע פון די פתחים האבן געהאט א דין פון א שער: לויט דעם מ"ד אז י"ג שערים היו - האבן אלע פון זיי געהאט א דין שער; כשא"כ לויט די אנדערע מ"ד, ביז לויט דעם מ"ד וואס האלט אז ס'זיינען געווען נאר ה' שערים - האבן די איבעריקע שערים ניט געהאט קיין דין פון א שער.

וואס איז די נפק"ם צו דאס האט א דין פון א שער? וועט מען דאס מכאן זיין נאך דעם ביאור אין אן אנדער שאלה וואס איז דא אין דער משנה:

צוליב וואס דארף די משנה זאגן אז שבעה שערים היו לעזרה; מ'קען דאך אליין איבערצייילן די שערים וואס די משנה דעכנט אויס שפעטער, וועט מען זען אז ס'איז דא שבעה שערים, איז מנינא למה לי?

און ווי מ'געפינט די שאלה אפי' בנוגע צו די קס"ד וואס שטייען

- אין -

מ"ד

(* גאס משנת דמפרש בפ"ה שם "שהרי הכהנים שוכרים על שער המוקד ועל שער הניצוץ" - הולל"פ כן גם בפיהמ"ש, ולא לאסושי מחלוקת (ובנדו"ד - לחרשה).

- יא -

און עד"ז איז בנוגע צו די שערס, אז ווען האט יעדערער פון זיי א דין שער, איז דאס דוקא בשעה ס'איז דא דער מספר השערס.

לגבי וואס פאר א דין איז א נפק"מ צו דער שער האט א דין פון א שער? איז דא ענינים וואס לגבי זיי דארף זיין א ביאה אין מקדש; ער דארף אריינגיין אין מקדש. זאגט די גמרא (שבועות יז, ב. וראה מנ"ח מצוה שס"ג) אז בשעה מ'גייט אריין דרך גבין, הייסט דאס ניט קיין ביאה, ווארום דאס איז ניט דרך ביאה, עד"ז איז אויך בנוגע צו דעם שער: אויב דאס האט א דין שער, איז די כניסה דורך דעם שער שמה ביאה, משא"כ אויב דאס האט ניט דעם דין פון א שער, הייסט דאס ניט קיין ביאה.

אין א דין פון א שער?

עד"ז איז די נפק"מ אין דעם שער וואס דארטן איז געווען די לשכת פרהדרין, לשכת כה"ג, וואס די גמ' (יומא י, א ואילך) זאגט אז דער שער איז מחוייב במזוזה, דארף דאס האבן א דין פון א שער, ווארום א פירצה איז דאך ניט חייב במזוזה.

- וואס דעם ענין דערמאנט מען בקשר מיט די החפוררות במיוחד אין מבצע מזוזה, און דער ביאור אין תוכן פון לשכת פרהדרין, איז מבואר אין חולו"צ אויף מדות וואס מ'וועט שפעטער מבאר זיין.

וועד נפק"מ: הפתחים שיש להם דין שער צריכים שמירה.

ועד"ז ברמב"ם דבפ"ח מדבר בדין שמירה משא"כ בפ"ה ה"ד דמדבר כפרטי הבנין, ובנוגע לשערים רוחב וגובה כו' ובזה כל הז' שווין *.

דער ביאור אין רמב"ם: וועט מען דאס פארשטיין בהקדם נאך א קושיא: אין ה"א בריונגט דער רמב"ם דעם פסוק "ועשו לי מקדש", שטעלט זיך די שאלה: ער קען דאך בריונגען א פסוק וואס איז פארבונדן מיטן ביהמ"ק, "והי' המקום אשר יבחר ה' אליכם (ראה יב, יא)?"

נאך א שאלה איז דא אין רמב"ם ריש הל' מלכים: דער רמב"ם זאגט דארטן אז "שלוש מצוות נצטוו ישראל בשעה כניסתם לארץ, למנות להם מלך .. ולהכריח זרעו של עמלק .. ולבנות ביה הבחירה שנאמר לשכנו חדרשו ובאת שמה (ראה יב, ה)".

פרעגט מען אויף דעם די שאלה (ראה לח"מ שם): דער פסוק "לשכנו חדרשו" גייט דאך אויף משכן שילה (ספרי ורש"י עה"פ)?

והביאור בזה:

- דאס -

* עפכהנ"ל - יובן שינוי הרמב"ם בהל' ביהב"ח פ"ח ה"ח מלשון המשנה רפ"א בית הניצוץ כו' הסוקד (וכביה"ב פ"ח ה"ה) לשער הסוקד כו' הניצוץ (כשם מ"ד). ולכן לא פי' בפיהמ"ש כנ"ל - שהרי כחוב בית.

ועצ"ע המשנה פ"א מ"ה "והלויים מלמטן" דלא כפיה"מ (מ"א) ודלא כביהב"ח (ה"ח) ודלא .. כאביי! והרצקס (מ"ה הלויים וליה א) ע(קוהא) (מ"ה הלויים) ועוד להאריך בכ"ז.

- יב -

12

דאס וואס דער רמב"ם זאגט ג' מצוות נצטוו וכו' איז דאך דאס די גמרא אין סנהדרין (כ, ב), וואס די גמרא זאגט ואיני יודע איזה מהם תחלה, און די גמרא לערנט אפ פון א פסוק אז מינוי מלך איז קודם למחית עמלק, ועדיין איני יודע אם לבנות להם בית הבחירה תחילה או להכריח זרעו של עמלק תחילה, לערנט מען אפ פון א פסוק אז להכריח זרעו של עמלק תחילה.

איז וויבאלד אז ס'איז דא א קס"ד אז בנין ביהמ"ק דארף זיין די ערשטע זאך, און מ'דארף האבן א לימוד פון א פסוק אז דאס איז נאך מינוי מלך ומלחמה עמלק, איז פארשטאנדיק אז בלניך נאך מינוי מלך און מחיית עמלק, איז חל דער חיוב פון בנין ביהמ"ק לתמיד.

און דערפאר האלט דער רמב"ם אז אלע האבן א דין מקדש: מתחיל בועשו לי מקדש - שמביאו לפני קרא דלשכנו (בהל' ביהב"ה שלפני הל' מלכים) - מקדש המדבר. ואופן ביהמ"ק - תלוי באופן דיניח ה"א לכם (יניח דעמלק) במדבר ולפי שעה - ממסע למסע - מקדש דמדבר; יניח באה"ק (לאחר שחלקו לכאו"א) - בית (ולא אוהל) וכו'.

מח

החל מהמשכן, שגם בו הי' ע"ד ג' מצוות הנ"ל: מינוי מלך - שהרי משה רבינו מלך הי' (הל' ביהב"ה פ"ו הי"א), מלחמה עמלק (מחי' בחלקה, כאמרו - ושים באזני יהושע, באופן שכבר ישנה מנוחה, וכנאמר ויחלוש בו' - וגם במקדש ראשון לא נמחה זרע עמלק (ראה ש"א כז, שם למ"ד ועוד)), ולכן הי' חיוב דבנין מקדש, שהוא המשכן שנקרא "מקדש המדבר" (וכדי שהי' באופן דמצווה ועושה הי' הציווי דועשו לי מקדש לאחר מ"ה).

וכן שילה, כי גם שם הי' סדר זה: מינוי מלך - שהרי יהושע מלך הי' (הל' מלכים פ"א ה"ג), והי' מצב של מנוחה יותר - באה"ק לאחר שכבשו וחלקו (*), ולכן יש למשכן שילה גדר של בית - מקדש (ולכן מביא הרמב"ם (שם) הפסוק "לשכנו תדרשו" הקאי על משכן שילה).

22
מח

וכן מקדש נוב וגבעון, שהי' לאחר המנוחה מפלשתים (וע"כ מדייק הרמב"ם שכנוב ובגבעון בנו מקדש, ולא כפי שנקרא במה גדולה תוספתא זבחים ספ"ג. וראה ג"כ מאירי מגילה ס, ב. תוד"ה אין מנחה זבחים ק"ט, ב)).

והנפק"ם לפועל מזה גם עתה, בדין איסור עשיית בית תבנית היכל כו' (הל' ביהב"ה פ"ז ה"י) - דאם יש גם להם דין היכל, אסור לעשות גם כתבניהם (**).

- [בנוגע -

*) ומשכן הגלגל (שהביאו הרמב"ם) שהי' קודם שכבשו וחלקו, אף ש"באתם" - עדיין נמשך אופן החיוב ד"לפי שעה" דמדבר (שלא נחיישבו עדיין), אבל חיוב זה ישנו.

**) ע"פ הכלל דילמוד סהום מן המפורש - י"ל לכאורה דמקדש דנוב וגבעון הוא כהקודמו - דשילה, וחזר בו ממ"ש בפיה"מ זבחים יד, ז, ובכ"ז לא נקרא מנוחה כי הי' ביחד רק נ"ז שנה. וי"ל דהי' שינוי גם במקדש, וכבפיה"מ"ש, ולא חזר בו, ממקדש.

מח
מח
מח

אלא שאין דרך הרמב"ם להביא חידוש וכיו"ב, וגם אין מוסיף בדין איסור עשיית בית תבנית היכל, ובמילא אין נפק"ם -

וראה תפא"י בזבחים שם. הר המורי' על הרמב"ם (מק"ד).

המשכן בגלגל, בשילה, ובנוב וגבעון

בשיחה הני"ל, דובר גם אודות דברי הרמב"ם בריש הל' ביהב"ח שמאריך בענין העמדת המשכן בגלגל, ואח"כ בשילה, נוב וגבעון - דלכאורה הרי זה רק סיפור דברי ימי ישראל, ומהי הנפק"מ להלכה - דכיון שנצטוו למנות מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות ביהב"ח, מובן, שתיכף לאחר מינוי מלך ומחייבת עמלק חל החיוב דבנין ביהמ"ק, ולכן ס"ל להרמב"ם שלכולם יש דין מקדש, ובמילא חל עליהם האיסור דעשיית בית תבנית היכל.

וגם כאן ענה הרבי בארוכה על שאלות המניחים, ועפ"י ערכו את רשימת ההנחה, והרבי הגי' ותיקן כמה פרטים. עפ"י נערכה השיחה והוגהה ע"י הרבי לקראת פי תרומה תש"ט, ונדפסה אח"כ בלקו"ש חט"י ע' 298 ואילך.

בס"ד.

בשיחת שבת חזון נתבאר דמה שהרמב"ם מביא בריש הל' ביהב"ח ע"ד משכן שילה

נוב וגבעון, הוא כ"ז עפ"י מ"ש הרמב"ם (ריש הל' מלכים) "שלוש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ, לפנות להם מלך .. ולהכרית זרעו של עמלק .. ולבנות בית הבחירה שנאמר לשכנו הדרשו ובאת שמה", מובן שתיכף לאחר מינוי מלך ומחייבת זרע עמלק, חל החיוב דבנין ביהמ"ק, דע"כ ס"ל דלכולם דין מקדש (ת"ת) וזע"ל

החל מהמשכן (שם בו הי' ע"ד נ' מצוות הנ"ל: מינוי מלך - שהרי משה

הי' מלך (הל' ביהב"ח פ"ו הי"א), מלחמת עמלק (מח"י בחלקה, באופן שכבר ישנה מנוחה, ע"י-שח"י במקדש ראשון) לא נמחה זרע עמלק (במס"ד), ולכן הי' חיוב

דבנין מקדש, שהוא המשכן שנקרא "מקדש המדבר", וכן שילה (כי גם שם הי' סדר זה: מינוי מלך - שהרי יהושע הי' מלך אצא(הל' מלכים פ"א ה"ג), וגם הי' מצב של מנוחה, לאחר שכבשו וחלקו, ולכן יש למשכן שילה גדר של מקדש (ולכן מביא הרמב"ם (שם) הפסוק "לשכנו הדרשו" הקאי על משכן שילה), וכן מקדש נוב וגבעון.

והנפק"מ לפועל מזה היא (מלכות מביא דאח"כ הרמב"ם), כדן איסור עשיית בית תבנית היכל (הל' ביהב"ח פ"ז הי"י) - דאם יש גם להם דין היכל, אסור לעשות גם כתבניתם.

ולא תפסנו:

א) לפי הסבר הנ"ל דדין בניית המקדש הוא רק לאחר שיש מנוחה (אחר מלחמת עמלק, כיבוש ז' עממין), אי"מ מדוע מביא הרמב"ם גם משכן הגלגל שהי' בשעה

ב) עדיין לא נתבאר מדוע מביא הרמב"ם מנין השנים של כו"א?

נעשה ונשמע

בשיחת ש"פ פינחס תשל"ז, דובר בענין נעשה ונשמע, שעכשיו צ"ל עיקר ההדגשה על "נעשה", כי המעשה הוא העיקר. וכמובן מעניין ב' הכתרים, א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, שהם ב' כתרים נפרדים, ויכול להיות שיהי' אחד מהם. וכדאיתא במדרש שבזמן הגלות איבדו בני"י כתר א', והקב"ה אומר שישמרו את הכתר שנשאר להם.

ושאלו אם הכוונה לדב"ר פ"ג יו"ד (ועד"ז בשמו"ר ספכ"ז. ועוד), שהרי שם נאמר "אבדו את נעשה.. שמרו נשמע"? והוסיפו, שאולי היתה הכוונה שממדרש הנ"ל מוכח רק שאפשר שיהי' **כתר א'**. והיות שהמעשה הוא העיקר מובן, שהעיקר הוא "נעשה" ולא "נשמע".

ובמענה, אישר הרבי שאכן זו היתה הכוונה. והוסיף בנוגע להמדרש שהזכיר בהתוועדות שבזמן הגלות איבדו בני"י כתר א': **ובדיוק לא הזכרתי איזה (משני הכתרים איבדו) – כדי שלא לבלבל, שידמו שזהו ראוי לסתור**¹⁸.

והוסיף, שהכוונה היתה למדרש דשמו"ר ספכ"ז¹⁹ – הובא **ונת' באוה"ת ראה ע' תרס"ח ואילך**. ובמדרש זה וגם בהנ"ל כתוב שאבדו "נעשה" ואמר להם שיהיו ב"נשמע" **הרצון**, ו"הרי הלומד ואינו עושה נוח לו כו' וא"כ **עכצ"ל דפי' הזהירו בנשמע ה"ז להיות נעשה ג"כ" (אוה"ת שם).**

ובנוגע לשאלה ע"ד הסתירה להמדובר בהשיחה שהעיקר הוא נעשה למי"ש במדרש שיהיו בנשמע – ענה הרבי: הסתירה (לכאורה) הנ"ל – מובן ממשנ"ת (באוה"ת) שם. וכמדומה יל"פ ג"כ עפמשנ"ת בבי' הענין דתלמוד גדול או מעשה. ואכ"מ.

ובשוה"ג כתב:

הנקודה²⁰: ב' פי' ישנם: א) נעשה **(הרצון ע"י ביטול לבעל הרצון)**, נשמע **(הרצון)**.

ב) נעשה **(המצוות בפועל)**, נשמע **(ונבין)**.

* * *

אות ד' – עולם העשי'

בשיחה הנ"ל נתבאר בענין ג-ד, "גמול דלים", שאות ד' מורה על ענין המעשה, והובא על זה ממורה נבוכים. ושאלו אם הכוונה למו"נ ח"ב פ"י, בענין הפלאת מספר ארבעה בהמשך החלוקה דארמ"ע ודצח"מ, וארבע מעלות שבסולם וכו' – דלכאורה אינו מבאר בפירוש שד' קאי על עולם העשי'?

ובמענה, אישר הרבי שאכן הכוונה למו"נ זה – אף שאינו אומר בפירוש שד' קאי על עולם העשי', והוסיף לציין שענין זה הובא מהמו"נ ומצפ"ע²¹ ר"פ ויצא ושי"נ – דמשם משמע ג"כ – המבואר בכתהאריז"ל – שענין ד', מספר הרביעי וגם – ארבעה, קאי על עולם העשי'.

¹⁸ כפי שאכן שאלו ממי"ש במדרש "אבדו את נעשה.. שמרו נשמע".

¹⁹ ושם: "אמר הקב"ה שני כוסות מזגתם בסיני נעשה ונשמע, שברתם נעשה, עשיתם לפני עגל, הזהירו בנשמע".

²⁰ נקודת הביאור ה"מובן ממשנ"ת שם".

וראה שם (בהקיצור – ע' תרעו), ש"ענין שברתם נעשה היינו הבחי' של קדימת נעשה לנשמע.. שהוא הביטול לבעל הרצון.. וכשאבדו בחי' זו, אף שנשאר אצלם בחי' נשמע, דהיינו גם לעשות, מ"מ, כיון שאין הביטול כ"א להרצון כו".

ועפ"ז מובן שאין סתירה בין המדובר בהשיחה שהעיקר הוא נעשה – שזהו לפי פי' הבי' ש"נעשה" הו"ע מעשה המצוות בפועל, למאמר המדרש "שברתם נעשה, עשיתם לפני עגל, הזהירו בנשמע" – שזהו לפי פי' האי, ש"נעשה" הו"ע הביטול לבעל הרצון ע"י הקדמת נעשה לנשמע.

²¹ = ומצפנת פענח.

בס"ד.

א. נחבאר בהשיחה שעכשיו צ"ל עיקר ההדגשה רק על הענין ד"נעשה" ולא על הענין ד"נשמע", מאחר שלא כל מוחא סביל ב' הענינים יחד, והמעשה הוא העיקר. וכמובן מזה שבנ"י קבלו שני כחרים, א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, היינו שהם ב' כחרים נפרדים, וא"כ יתכן שיהי' לו כתר א' ולא יהי' לו כתר הב'.

וכמבואר במדרש שבזמן הגלות אבדו בנ"י כתר א', והקב"ה אומר להם שישמרו את הכתר שנשאר להם. ומכאן שיכול להיות שיהי' רק כתר א'.

ובמדרש דב"ר פ"ג, יו"ד (ועד"ז בשמו"ר ספכ"ז. יל"ש עקב רמז התנוד. ירמי' רמז רסד): "למה הדבר דומה למלך שקידש מטרונה בשני מרגליות אבדה אחת מהן כו' כך קידש הקב"ה את ישראל בנעשה ונשמע אבדו את נעשה שעשו את העגל אמר להם משה אבדה נעשה שמרו נשמע".

האם הייתה הכוונה למדרש זה - פי' ובמדרש זה כחוב שאבדו "נעשה", ואמר להם

אבל הייתה הכוונה ששמד"ק נשמע, ויקרי הווא"ו וי"ץ עושה נח א"ו"ו (א"ת דק"ו) וא"ת דק"ו ד"ק' הגהר"ו דנאע ה"ו. ויהי' נעשה צ"ל (א"ת דק"ו) - והמקור (למנוחה) ד"ק' א"ת דק"ו. וא"ת דק"ו י"ז ד"ק' א"ת דק"ו הענין אבלי היחה הכוונה שמדרש הנ"ל מוכח רק שאפשר שיהי' כתר א' בלי הכתר

השני. אבל היחה שהמעשה הוא העיקר, מובן שהעיקר הוא "נעשה" ולא "נשמע". האם נכון?

ב. א בענין ג-ד - "גמול דליים" נחבאר דאוח ג' מורה על המסקנא וההחלטה בנוגע למעשה, ואוח ד' מורה על המעשה עצמו. ובענין זה אגא הובא מהמו"נ שענין ד', מספר ארבעה, קאי על עולם העשי'.

ובמו"נ ח"ב פ"י מביא הפלאת מספר ארבעה בהמשך החלוקה דאש רוח מיס עפר, ודומם צומח חי ומדבר, ומביא מעלה מספר ארבעה מעלות שבטולם וכו'. האם הכוונה להנ"ל - כי לכאורה אינו מבאר שהענין דד' קאי על עולם העשי'.

התעוררה יד' פ"י שנים: א) נעשה (הר"ן) ע"י גיטו (א"ת דק"ו), נאע (הר"ן).
ב) נעשה (הא"ת דק"ו), נאע (הר"ן).

בני קורח – יציאתם מן השאול

בשיחה הנ"ל, בקשר לביאור בפירוש רש"י על הפסוק²² "ובני קורח לא מתו", "נתבצר להם מקום גבוה בגהינם כו" (שיחה זו הוגהה ע"י הרבי לפי פינחס תשמ"ח, ונדפסה בלקו"ש חל"ג ע' 170 ואילך) – שאלו המניחים, איך יצאו בני קורח מהשאול (ועד שיצאה מהם שלשלת גדולה), דלכאורה לא הי' זה אפשר להיות כי אם עי"ז שתפצה האדמה את פי לפולטם, והרי לא מצינו בתורה נס כזה?

ועל זה ענה הרבי:

לכל לראש הרי זו קושיא על פרש"י בקרח ובכלל – ואינו שייך כלל להתוועדות.

ואעפ"כ הואיל הרבי לענות על השאלה, בצינו על מה שכתבו המניחים ש"לא הי' זה אפשר כי אם עי"ז ופצתה האדמה את פי" לפולטם":

הוודאות – מבהילה!!

גם בן חמש ופחות מזה – יודע שיש מערות (ולמד "מערת" (לוט²³), "המכפלה"²⁴) שיש להם פתח בקצהן ותקרה בכל ההמשך דחלל שלהן.

והרי רש"י כאן מפרש שגהינם הוא חלל בתוך הארץ.

ומפורש בפרש"י דמחילות – בכל הארץ כולה (ויחי מז, כט²⁵).

[אף דג' פתחי גיהנם (עירובין יט, א²⁶) – אין פי' הכתובים (דמינייהו דרשינן) כן עי"פ פש"מ, ולכן פרש"י באופן אחר].

ואח"כ הוסיף הרבי עוד ענין בשייכות להביאור בפרש"י עצמו – שלא הוזכר בפי' בהתוועדות:

בעת זמן דפי' קורח לא ידעו (לפרש"י²⁷ – משא"כ לתיב"ע²⁸) דבני קורח לא מתו (כיון דנאבדו מתוך הקהל (דאז)) – ולכן לא נכתב זה שם, משא"כ לאחרי פי' חוקת (כא, ד בפרש"י²⁹ – שהקהל הנ"ל הי' "אבותינו" דהקהל החדש)³⁰.

²² פינחס כו, יא.

²³ ראה פרש"י וירא יט, לג: "יין נודמן להם במערה כו" (ואולי בא חצעי"ג, בגלל שלא נתפרש בכתוב, כי אם בפרש"י).

²⁴ חיי שרה כג, ט.

²⁵ ושם: "אל נא תקברני במצרים.. שאין מתי חוץ לארץ חיים אלא בצער גלגול מחילות".

²⁶ ושם: "שלשה פתחים יש לגיהנם.. במדבר, דכתיב וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה, בים, דכתיב מבטן שאול שועתי שמעת

קולי, בירושלים, דכתיב נאום ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים".

²⁷ שמפרש שגם הם נבלעו עם כולם, אלא ש"נתבצר להם מקום כו".

²⁸ שמפרש שמלכתחילה "לא טמעו בבליעת ארעא".

²⁹ ושם: עה"פ "ותקצר נפש העם בדרך", "אמרו, עכשיו היינו קרובים להכנס לארץ, ואנו חוזרים לאחורינו, כך חזרו אבותינו ונשתחו

שלשים ושמונה שנה עד היום, לפיכך קצרה נפשם בעיני הדרך".

³⁰ ראה לקו"ש שבפנים ע' 173.

איזה ארבעה (מתוך ששה) סדרים לומדים יותר?

בשיחת ש"פ עקב תשל"ז, נאמר, שבשנים הכי אחרונות מתרבה הלימוד בסדר קדשים, ולא כמו פעם שהלימוד בסדר זה הי' מועט. ועל זה הובא מאמר הגמרא (ב"מ קיד, ב) "בארבעה לא מצינא בשיתא מצינא" (בתמי, כלומר, אפילו בארבעה סדרים שהיו לומדים, לא מצינא, וכ"ש בשני הסדרים שלא היו לומדים כ"כ), ונאמר שארבעת הסדרים שלומדים יותר הם חוץ מסדרי קדשים וטהרות. ושאלו על זה ממ"ש בפירש"י, "ארבעה סדרים .. מועד ישועות .. נשים .. וקדשים", ושני הסדרים שלא היו לומדים כ"כ הם "זרעים" (ש) אינו נוהג בחו"ל וכן טהרות".

ועל זה ענה הרבי (בתקנו בהציטוט מהשיחה), שדברי הגמרא הובאו רק בתור דוגמא לדבר, שאפילו בדורות הראשונים לא הי' נפוץ הלימוד בכל הסדרים. ולעתה, ארבעת הסדרים שלומדים הם חוץ מסדרי קדשים וטהרות שלא לומדים כ"כ – (כי זרעים לומדים ולמדו גם בזמן הש"ס באה"ק (ראה פרש"י הני"ל), משא"כ קדשים שכנראה בפועל – בישיבות דורות האחרונים לא לומדים). (והוסיף:) כמדומה שהזכרתי זה ברור – הלימוד בישיבות). ומפיה"מ ריש קדשים³¹ מובן (ע"פ הטעם שכותבו) שגם בזמן הש"ס הי' חסר בלימודו לגבי השאר.

ובהמשך לציטוט לשון רש"י הני"ל, שעל זה שאלו, שמה מובן לכאורה שסדר קדשים כן היו לומדים – הוסיף הרבי: בזמן הש"ס (והעיקר – לאו דוקא בעיון כבהשאר. וראה הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ב ס"א³²).

והוסיף בנוגע להמובא מהגמרא הני"ל – שבגמרא זו: (1 דוגמא³³, 2) הסברת אמרי³⁴ שאין לומדים "קדשים", אף שפופץ לימוד חולין (שהרי תמיד למדו מס' ברכות מזרעים ונדה מטהרות³⁵), (3) שלא הקשתי מהחיוב ללמוד כל הסדרים (הלי' ת"ת לאדה"ז שם ס"א³⁶).

* * *

אהבת הגר

בשיחה הני"ל, בביאור ללקוטי לוי"צ, הובא מדברי הרמב"ם בספר המצוות (מ"ע רז), שצונו על אהבת הגר כמו שצונו על אהבת עצמו.

ושאלו, מדוע הובא זה מספר המצוות דוקא, ולא מספר הי"ד (הלי' דעות פ"ו ה"ד).

ועל זה ענה הרבי:

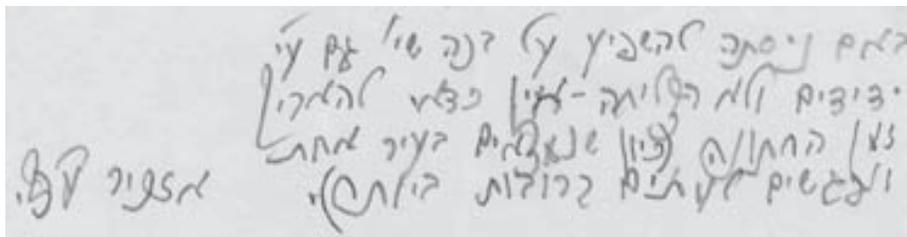
כי שם מפורש שאין ההשוואה רק ד"ע³⁷, כ"א במדרש חז"ל וברובן³⁸. משא"כ ברמב"ם הלי' דעות ובשו"ת שלו³⁹ לר"ע⁴⁰ הגר.

³¹ ושם (הקדמת הרמב"ם לסדר קדשים בתחילתה): "ענין הקרבנות כבר אבד בעונותינו הרבים, ואין משגיחין בו אלא מעט מבני אדם, ואין זכרו מורגל אצל שום אדם, ואפילו נשא ונתן בו, לפי שאין שם מעשה לקיים ההרגל, ואין שואל ואין דורש ואין מבקש על שום דבר מהן כל עיקר, עד שנשתנו בו החכם הגדול עם הסכל מן ההמון, ורוב התלמידים אינן יודעים מן הקרבנות וכיו"צ".
³² ושם: "אם יוכל לקבוע לו שעה גדולה ללימוד אחר ויספיק לו שאר היום לחזור על לימודו המביא לידי מעשה, אזי חייב להוסיף מעט מעט ללימוד בשעה זו הלכות אחרות שהן פירוש התרי"ג מצות, אף מצות שאינן נוהגות כמו קדשים וכיוצא בהן .. ויש לו לעסוק תחלה בסדר קדשים .. ללימוד הלכות כל הקרבנות בשלימות וכל העבודות שבמקדש והלכות המקדש וכל כלי .. ואח"כ במשך הזמן אם יוכל להוסיף עוד בשעה זו ללימוד ולחזור כראוי, יעסוק בסדר טהרות וזרעים, והם קודמים לסדר מועד נשים נזיקין, מאחר שכבר עסק הרבה בלימוד המביא לידי מעשה שהן הלכות השנויות בג' סדרים אלו (לבד ברכות וחולין ונדה)".
³³ כני"ל שדברי הגמרא הובאו רק בתור דוגמא לדבר, שאפילו בדורות הראשונים לא הי' נפוץ הלימוד בכל הסדרים.
³⁴ = מה שאמרת.

³⁵ ועצ"ל שמ"ש רש"י ששני הסדרים שלא היו לומדים כ"כ הם "זרעים" (ש) אינו נוהג בחו"ל וכן טהרות", הרי זה חוץ מברכות ונדה. ועד"ז בנוגע להנאמר שאין לומדים "קדשים", שזהו חוץ מחולין.
³⁶ ושם: "אם אחר שהוא בקי היטב בכל לימודו המביא לידי מעשה וחוזר עליו לעולם יוכל לקבוע לו בכל יום שעה קטנה ללימוד אחר .. אזי נכון הדבר .. לקבוע לימודו בשעה קטנה זו שבכל יום ללימוד פעם אחת כסדר כל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים וכיו"צ".
³⁷ = דברי (דעת) עצמו.

³⁸ בסהמ"צ שם: "וברוב המדרשות בארו שהא-ל צונו על הגר כמו שצונו על עצמו כו"י".
³⁹ נדפסה ברמב"ם הוצאת שלו זינגער (נ.י. תש"ז) בהוספות לח"א ס"י"ט. תשובות הרמב"ם (ירושלים תש"כ) כרך ב סרצ"ג.
⁴⁰ = לרי' עובדי".

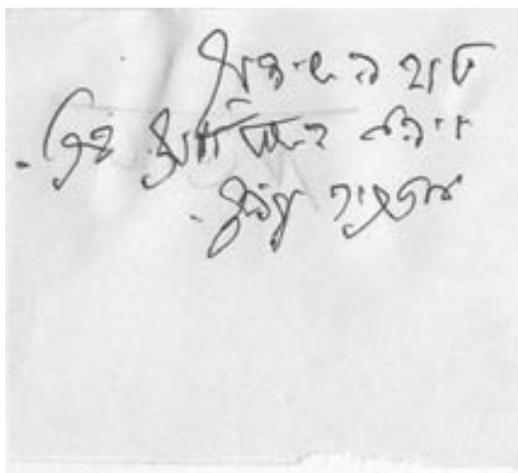
מענה כ"ק אדמו"ר אודות זמן החתונה

לא אן ניסתה להשפיע על בנה שיי גם עיי ידידים ולא הצליחה – אין כדאי להאריך זמן החתונה (כיון שנמצאים בעיר אחת ונפגשים לעתים קרובות ביותר).
אזכיר עה"צ.

באם ניסתה להשפיע על בנה שיי גם עיי ידידים ולא הצליחה – אין כדאי להאריך זמן החתונה (כיון שנמצאים בעיר אחת ונפגשים לעתים קרובות ביותר).
אזכיר עה"צ.

מענה כ"ק אדמו"ר – הסכמה לשידוך

טוב השידוך ויהא בשטומו"צ בכל.
אזכיר עה"צ.

טוב השידוך ויהא בשטומו"צ בכל.
אזכיר עה"צ.